

Payí Jemiso eanínaríní.

Payí rína áamá Jisasomí díní wíkwíroarígáyo mǎxí uxídwárarínagá nání amí amí numiamoro wí ení nimóníro aní apí apimí urínígáyí nání Jemiso eanínaríní. Xewaníño nání áwaní píránínǎ mǎrínínǎ enagi aí “Jisasomí xogwáo, Jemisoyí rínínoríani?” wíaiwiarínwáoríní. Jisasoyá sǎyíkí imónígá Jerusaremí ñweagáyo wipenweagá seáyí e imónínoríní (Wáí wurímeiarígáwa 15:13, 21:18). Jisaso ríxa anínami nípeyimáná xwiogwí ríxa obaxí onímíapí nípwémáná enáná Jono áamá wí “Jisasomí díní wíkwíroarínwíní.” níróo aí omí píránínǎ nuxídíríná epaxípi tǎnǎ xixenǎ mé yarígápi nání aríá níwírǎ nání ayí re oyaiwípoyíní “Jisasomí píránínǎ níxídíríná epaxípi, ayí rǎpíríani? Rǎpíríani?” oyaiwípoyíní payí rína níróo eaníniginí.

¹ Jemisoní —Nioní Goríxomí tǎnǎ Jisasi Kiraisomí tǎnǎ xínáínínínǎ nimónírǎ omínǎ wíiarínǎ woníríní. Nioní payí rína gí áamá Jisasomí díní wíkwíroarígáyíné nání —Seyíné gwí bǎ bǎ wé wúkaú sǎkwí waú apíyíné wí ení nimóníro ñweagáyínéríní. Ayíné nání payí rína nearí yayí seawárenaparíníní.

“Iwamíó neaiwapíyarígápi ení neaeámǎxpaxíríní.” urínǎ náníríní.

²⁻³ Gí níróxímeáyíné, seyíné ríxa níjǎ rǎpí imónínóo. Jisasomí díní níwíkwíroróná

enġ neánġro rġa xġdarġnoġnġrġ iwamġó
 seaġwapġyġġápmġ xwámámġ nġwiéra nurónáyġ,
 xeanġġ rġá tġġġ rġwġyo seaġmeanġápmġ enġ
 xwámámġ wipaxġ imónġpġrġárġnġ. Seyġné nġġá
 e imónġġagġa nánġ xeanġġ xġxegġnġ seaġmeááná
 kġkġmġ mimónġ “Dġġġ nġá neainġnġápmġ nánġ rġa
 neaġmeaarġnġ?” yaiwġrġxġnġ.

4 Ámá xeanġġ wikárarġġápmġ xwámámġ
 nġwiéra núasáná imónġpaxġ imónġġpmġ seyġné
 enġ axġpmġ imónġpġrġa nánġ xwámámġ nġwiéra
 úġrġxġnġ. E neróná Gorġxo ġġ ámá e imónġrġxġnġrġ
 wimónġġpmġ bġ mġmúró nġpmġ píránġġ
 nġyġpárómġnġróná wé roárġnġġáýġné xġxenġ e
 imónġpġrġárġnġ.

*“Dġġġ emġ saġmġ mġmoġġnġ.” nġseaimónġrġná
 Gorġxomġ rġxġġ urġrġrġxġnġ.” urġġġ nánġrġnġ.*

5 Sġnġ dġġġ nġpġkwġnġ émġ saġmġ mġmoarġġ
 go go “Xeanġġ nġmeaarġġpmġ, ayġ apġ nánġ rġa
 nġmeaarġnġ?” mġyaiwġpa nerġnáýġ, xewanġġo
 Gorġxoyá dġġġ tġnġ dġġġ émġ saġmġ e mopaxġ
 oimónġmġnġrġ omġ rġxġġ urġwġnġġnġ. Gorġxo
 ámá nġyonġ yanġ nġwirġná sġmġ tġnġ mġwġ yanġ
 ewanġġ nimónġrġ xwénġ mġnġ wiarġġo enġagġ nánġ
 ananġ rġxġġ urġwġnġġnġ.

6 E seararġġagġ aġ rġxġġ nurġrġná dġġġ bġ biaú
 nġmori “Gorġxo aga nepa nġniapġnġrġfenġġo?
 Mġniapġpa enġrġfenġġo?” mġyaiwġ aga
 xġxenġ dġġġ nġwġkwġrómáná “Nepa xġxenġ
 niapġpaxorġnġ.” nġyaiwirġ rġxġġ urġwġnġġnġ.
 Ámá dġġġ bġ biaú moarġġġ go go rawġrawáyo

12 Ámá Gorixomí x́darínagíta nání xeanínj wímeaarínj nípimíní xwámámí níwiéra núfasáná enáná Gorixo yayí níwimorí dínj níyímínj imónínjpi —Apí nání níríríná “Ámá nioní dínj sixí níyarígíta gíyí gíyo míní wímáríní.” rínínjpiríní. Yayí níwimoríná dínj níyímínj apí sixí umímoníta enagí nání ámá xeanínj wíáyo xwámámí yarígíáyí Gorixoyá dínj t́níní yayí wipaxíyíríní.

13 Ámá xeanínj wímeaaríná re mírípa ééríxíní, “Gorixo nioní íwí oenírí xeanínj apí níwapíyíríní.” mírípa ééríxíní. Ayí rípi náníríní. Gorixo ámá wí x́omí íwí oenírí wíwapíyipaxí mímónínjoríní. X́to ení á máyo íwí oépoynírí wíwapíyarínjomaní.

14 Oweoi, nene newanínene wine wine pípi nání níneaimóníríná íeapá níneainírínjípimí dání íwí oépoynírí nearípeaarínjíríní.

15 Apíxí niaíwí agwí nerí x́rarígítapa íeapá neainarínjpi niaíwí agwínínj nerí íwí ayí niaíwínínj x́rarínjwáríní. íwí ayí niaíwínínj níxírímáná niaíwí xwé iwíaroarínjpa íwí yáríwápimí dání níperane anínarínjwáríní.

16 Gí níríxímeáyíné, dínj sixí seayínáyíné, nioní re searíápi, “Seyíné íwí oépoynírí seaíwapíyarínjpi pípimí dání maríáí, apimí dání seaíwapíyarínjíríní.” searíápi ṕníní níwiáríro yapí méwapínipaní.

17 Pí pí nanj imónínjpiraní, pí pí awíaxí imónínjpiraní, gímí dání maríáí, anínamí dáníníní neaímeaarínjíríní. Ápo Gorixo —O pí pí anínamí wíá ónarínjpi nání ḿkí íkínjoríní.

Sogwí onapámigí niníríná sepiá imónirí ripwí imónirí yarínpa nimónirí ámi xegí bi imónirí xegí bi imónirí yarínomaní. Oní amípí awiaxí imónínípi anipá neaiaparíní.

18 Amípí o imíxínípi nípimíní dání ná bíní ayí nene aiwá níwákwíní miníníní oimónípoyníní xewaníño “E éimiginí.” wimónínípimí níxídníní oyá xwíyá népa imónínípimí dání nene neameaníní.

“Xwíyápi xixení aríá níwiro neróná rípi rípi yarígáriní.” uríní nániríní.

19 Gí nírxímeáyíné, dní sítí seayínáyíné, apí nípíní nioní searípi seyíné ríxa níjía imónínagía aiwí rípi osearímíní. Aríá owianeyíníro sínwí naníro aí apaxí mé níwiápnímearo xwíyá mírípaní. Wikí ení aníní mónípaní.

20 Ámá wikí nóníro neróná wé róníní Goríxo wimónarínípi tíní xixení míyárarígía enagí nání raríní.

21 Ayínání segí íwí síní yayarígápi —Bí nání “Onímíaríní.” yaiwiarínagía aiwí nípíní piáxíníní seaeánarínípiríní. Apí nípíní emí mímeámí nero seáyí e mimónípa neróná xwíyá ámá aiwá íwíá urarígápa segí xwioxíyo Goríxo íwíáníní seaurárínípimí —Xwíyá apí seaeríkiemeapaxí imónínípiríní. Apimí nímímíníro “Píráníní oxídimíní.” yaiwíríxíní.

22 Yapí néwapíníro “Xwíyá apí aríání níwiranéná apání yarínwíní.” míyaiwí “Apí pí pí rínínípi tíní xixení oxídaneyí.” níyaiwiro xixení e éríxíní.

23 Ayí rípi náni searariḡini. Ámá xwíyápi aráa níwiro aí xixeni méfáyí, ayí áamá xixíéáyo gí símímanḡ aríge ríá imóniniri sḡwí onímíápi aineníó yapí imóniḡoí.

24 Xegí símímanḡyo xixíéá t́ni sḡwí nainenimi numána apaxí mé “Gí símímanḡ e ríá imónini?” yaiwípi náni aráa ikeamoarḡorini.

25 E neri aí áamá ḡwí ikaxí awiaxí imóniḡipimi —Api íwí yarḡwápimi dáni ḡwínḡí neayárinḡipi neaíkweawáripaxí imóniḡipirini. Ámá apimi anḡí sḡwí agwí níwíníro x́daríḡáyí ónḡí wí mimóniḡoí. Aráa níwiróna dḡí aráa mikeamó pí pí rinḡipi t́ni xixeni níx́díro yaríná Gorixoyá dḡí t́ni yayí winípaxí imóniḡipi wímeaníáriní.

26 Ámá wo xegí manḡyo dáni nisaniri mirípa neri aí “Nioni Gorixomi píranḡí níx́díri yarḡáonirini.” níyaiwinirínáyí, xewanḡo yapí éwapínariní. Xewanḡo “Gorixomi píranḡí níx́díri yarḡini.” níyaiwiniri yarḡipi ení ráanḡí imónini.

27 Ámá negí ápo Gorixo “Ayí siyikwí míní egíáyí nioni píranḡí níx́darḡoí.” wiaiwiarḡíyí rípi yaríḡárini. Uyípeayí ikeamónarḡagía níwíniróna arírá wirow apíxí aníwa ikeamónarḡagía níwíniróna arírá wirow ayá udunípaxí áamá Gorixomi ḿx́daríḡáyí yaríḡápi nene ení xe oneaxímeaniri miyaiwipa ero yaríḡárini.

*“Wíyo wé íkwianwíyo unwíráíro wíyo paimímí
wiro mepaní.” uriní náníníní.*

¹ Gí níríxí meáyí né, seyí né negí Ámíná Jisasi Kí-
raisomí —O Goríxo níkíní nì wéanpí tíní xíxení
nì móní nì wéanporí. Omí díní nì wíkwíroróná
seáyí e imónígíyó wé íkwíawíyó unwíráíro sípí
imónígíyó paimímí wíro mepa éríxíní.

² Ayí rípi seararini. Seyíne Gorixomi yayí wianiro nání awí eánigfe áamá waú —Wfo amípi wí mímúroninorini. Rapírapí awiaxí niyíniri wé ramaxí sñá gorí tñi imixiniñwá íkíkí ninimáná íwíapforini. Wfo amípi mayí sa ikwiárininiñ ímóninorini. Rapírapí kíyí óf miní yárinú niyínimáná íwíapforini.

³ Awaú t̄wipáná seȳt̄né rap̄rap̄ awiax̄
yín̄t̄nom̄t̄ ayá t̄f̄n̄t̄ yaȳt̄ n̄t̄wiro “S̄m̄t̄ re íkwianw̄t̄
nan̄t̄ imón̄t̄t̄ r̄nam̄t̄ t̄w̄eat̄.” ur̄t̄ro am̄p̄t̄ maȳt̄
sa ikwiár̄t̄n̄t̄t̄ imón̄t̄t̄nom̄t̄ “Xw̄t̄á yán̄t̄ j̄erant̄,
neḡt̄ s̄ikw̄t̄ t̄f̄n̄t̄ rerant̄, t̄w̄eat̄.” ur̄t̄ro nerónáȳt̄,

4 “Apim+ dán+ meyíron+pa yar+ñw+ni.”
ri+seaimónar+ni? Oweo+, sewan+ñy+ñé ri+xa
neyíron+ro “Wiene seáy+ e imón+ri wiene sipí
imón+ri enw+ni.” ni+yaiwiróná áamá opis+ añ+yo
dán+ xw+ri+xí yar+íná eyíroar+ig+áwa d+ñ+ íni+mi
ni+kwíron+imáná eyíroar+ig+ápa sey+ñé en+ ax+pi
d+ñ+ íni+mi ni+kwíron+imáná eyíronar+ñowa.

⁵ Gí níríxímeáyíné, díní sǐxí seayínáyíné,
aríá nípoi. Goríxo áamá xíoyá imóníírxíníí íá
níyamíxírfná áamá xwíá tíyo dání níyíyá sínwíyo
dání áamá amípí mayí sa ikwíáríníí imónígíáyí
díní níwíkwíroríníípímí dání amípí Jisaso
neaiínípi wí mímúróngíáyí imónípírfá nání íá

muyamixipa eníraní? Ayí xegí xwioxíyo —E áamá xíomí díní sítí uyarígíáyo “Níñweapíríáríní.” uríñeríní. E ñweáírixíní íá muyamixipa eníraní?

⁶ Seyíné e neróná áamá sa ikwiárínígíáyo ayá wimoarígíáríní. Áamá xeaníñ niseaikááro xwírixí oumeaneyíníro ení nápémí nuro opisí aní tíní e seawárarígíáyí gíyíriní? Ayí áamá amípí xwíá re wenípi wí mímúróńígíáyí meníraní?

⁷ Ayí ení yoí naní seyíné Kiraisomí xídaríñagíá nání seanwírárínínípmí ikayíwí mumearıpa yarígíáraní?

⁸ Seyíné ñwí ikaxí negí míxí ináyí Jisaso nearíñ Bíkíwíyo re níríní eáníñ rípi, “Jíwaníñoxí nání díní sítí inaríñpa áamá sñwí wíní gíyí gíyo ení axípi wíríxíní.” níríní eáníñ apí xíxení nixídirónáyí, naní yaríño.

⁹ E nisearí aí seyíné áamá seáyí e imónígíáyo píráńíñ umeró sítí imónígíáyo paimímí wíro nerónáyí, íwí nero ñwí ikaxí ríníñpi wiaíkíarígíáyíné enagíá nání apímí dání xwíyíá meárínípxíríní.

¹⁰ Ayí rípi náníriní. Áamá ñwí ikaxí ríníñ nípímíní píráńíñ oxídimíní nemáná ná bímíní níwíákirínáyí, xwíyíá áamá ñwí ikaxí nípímíní wíáíkíáyí meáríníápa axípi e meárínípxíríní.

¹¹ Ayí rípi nání seararíníní. Bíkíwíyo ñwí ikaxí re níríní eáníñ rípi, “Meánígíáyíné íwí minípaní.” ríño, ayí ñwí ikaxí “Níwíápnímearí áamá mípíkípaní.” ení ríñínígíní. Seyíné meánígíáyí tíní íwí minípa nero aí níwíápnímearó áamá nípíkíkirínáyí, ñwí

ikaxí ríninǵpí wiaíkíáyíné imóninǵagá nání raríniní.

¹² Ayínání pí pí seyíné nerónáraní, nírírónáraní, re nīyáiwiro dínǵ tǵnǵ éfrixíní, “Nwǵ ikaxí ríninǵpí —Apí íwǵ yarínǵwápimí dání gwíninǵ neayárinǵpí neaíkweawáripaxí imóninǵpíríní. Nwǵ ikaxí ríninǵ apimí dání Gorixo eyeyírómf neainǵáriní.” nīyáiwiro dínǵ tǵnǵ éfrixíní.

¹³ O ámayo eyeyírómf nīwiríná áamá wigǵ wíyo ayá murímíxǵ wiarǵgáyo xǵo ení ayo ayá murímíxǵ xixení xwíyǵá umeárinǵá enǵagí nání raríniní. E nerí aǵ wigǵ wíníyo ayá nurímíxírǵ wiarǵgáyo xǵo ení ayo ayá urímíxáná apimí dání xixení roayírónipǵrǵáriní.

Ámayo arǵrá mīwipa neróná “Goríxomǵ dínǵ wíkwíronǵiní.” rínarǵgáyǵ nání urínǵ náníríní.

¹⁴ Gǵ níríxímeáyíné, áamá go go wíyo arǵrá bǵ mīwǵ “Goríxomǵ dínǵ wíkwíronǵiní.” nírínírínáyǵ, o “Dínǵ wíkwíronǵiní.” rínarínǵpí surímá imóniní. “O áamá nání dínǵ sǵpǵ mīwinǵ ‘Goríxomǵ dínǵ wíkwíronǵiní.’ rarínǵpimí dániní erǵkiemeánipaxíríní.” rǵseaimónariní? Oweoi.

¹⁵ Segǵ séríxímeá wo ámǵ wo iyǵá náníraní, aiwá sǵá ayimí nínǵpǵ náníraní, dǵwǵ ikeamónarinǵagí nīwiníríná

¹⁶ amǵpǵ xǵo dǵwǵ ikeamónarinǵpǵ bǵ mǵnǵ mīwǵ re nurírínáyǵ, “Joxǵ ‘Nīwayírónírǵ onǵweanǵ.’ nímónariní. Joxǵ nurǵ rǵá rǵsíniní nání iyǵá pánírǵ agwǵ ímǵ rǵyini nání aiwá nírǵ ei.” nurírínáyǵ, “Amǵpǵ xǵo dǵwǵ ikeamónarinǵpǵ nání xwíyǵá e

uríápi anani arirá wipaxírini.” ríseaimónarini? Oweoi, ráfniñf imóniñfipini urarini.

17 “Gorixomi ñiñf wíkwíroniñf.” rariñfipi eni axípi imónini. Ámáyo arirá miwí sa apini nírírínáyf, ñiñf wíkwíroariñf api ríxa íkwíkwí yini.

18 E neri aí áamá wo re nírínfáriní, “Áamá wí Gorixomi ñiñf níwíkwíroríná áamáyo arirá wiaríñagí aiwí nioni áamáyo arirá miwí Gorixomi ñiñf níwíkwíroríná ‘Ayf ananirini.’ nimónarini.” Áamá wo e nírínfá enagi aí nioni omi re urimfáriní, “Joxi áamáyo arirá miwí ‘Gorixomi ñiñf wíkwíroniñf.’ rariñfipi nioni ‘O nepa ñiñf wíkwíroniñf.’ siaiwimi nání arige níwapíyíáná ‘Neparini.’ yaiwimíñi?” nuriri ámi re urimfáriní, “Joxi ‘O “Gorixomi ñiñf wíkwíroniñf.” rariñfipi neparini.’ niaiwirí nání áamáyo arirá wiaríñfipimi dání síwapíyíáná ‘O nepa ñiñf wíkwíroniñf.’ niaiwiríñi.” nuriri

19 re urimfáriní, “Joxi ñiñf re niyaiwirí íkwíroniñf, ‘Nwíá imóniño, ayf ná woní Gorixorini.’ Joxi ñiñf e niyaiwirí níkwíroríná nanf yariñagi aiwí rípi nání eni ñiñf rímonini? Imíóyí eni ñiñf axípi niyaiwiro níkwírooro aí Gorixo ríá ikeáárinfá enagi nání enf óf ikárinariñfáriní.” nuriri

20 re urimfáriní, “Majimajfá ikárinariñf roxini, áamáyo arirá miwí ‘Gorixomi ñiñf wíkwíroniñf.’ rariñfipi ‘Surímá ríá imónini?’ miyaiwipaxoxirani?

21 Eníná negf arfo Ebirfamo sekaxf Gorixo urífipi tñi xixeni xegf xewaxo Aisako síñá íráf

noga peyiníṇe dání rídiyowá emíníri yaríná Goríxo o e éfpimí dání ‘Wé róníṇoríní.’ mírárípa renṇiniginí?

²² Ayínání nene díní re yaiwipaxíríní, ‘Ebírámó Goríxomí díní níwíkwíroríná díníní wíkwíronṇímaní. Goríxo uríníṇí xíxení neríná wíkwíronṇí enagí nání díní o wíkwíronṇíṇí xewaníṇo aríá níwírí enṇíṇimí dání yóí imóníṇíriní.’ yaiwipaxíríní.

²³ Ríṇí ení yaiwipaxíríní, ‘Negí aríó e neríná xío nání Bíkíwíyo re níriní eáníṇí ríṇí, “Ebírámó Goríxomí díní wíkwíróagí nání ‘Wé róníṇí imóníṇoríní.’ yaiwíniginíní.” níriní eáníṇíṇí xíxení imóníṇiginíní. Ayínání Ebírámó Goríxo tíní níkumíxíní emearíṇí woyí ragíárání?’ yaiwíáríṇíṇí.” urímíáríní.

²⁴ Agwí seyíné níjía re imóníṇí, “Ámá ‘Nioní Goríxomí díní wíkwíronṇíní.’ raríṇíṇimí dání Goríxo ‘Wé róníṇoríní.’ ráraríṇímaní. Xíomí díní níwíkwíroríná xío wimónaríṇíṇí yaríṇíṇimí dání ‘Wé róníṇoríní.’ ráraríṇíriní.” Apí nání seyíné ríxa níjía imóníṇí.

²⁵ Eníná iyí ede dání wagíá Rexapíyí ríníṇí —Í Josuao áamá waú aní apimí sṇwí owínáríṇíṇí uowárenapána níṇíṇimí nuri óí wíyo uowaríníriní. Í ení axíṇí Goríxomí díní níwíkwíroríná e éfpimí dání Goríxoyá sṇwíyo dání apíxí wé róníṇí mimónípa renṇiniginí?

²⁶ Ayínání re ríṇíṇí, “Ámá díníṇí sṇí sṇí míníṇáná waráo píyí enípa áamá Goríxo e éríxíní wimóníṇíṇí mé díníṇí wíkwíroarígíáṇí axíṇíṇí níṇíṇí íkwíkwí

yini.” rɪpaxɪrɪni.

3

*“Pí pí xwɪyɪ́á rarɪɲwáɪ nanɪni rɪwanɪgɪni.”
urɪɲɪ́ nánɪrɪni.*

¹ Gɪ nɪrɪxɪ́meáyɪné, Gorɪxo áamá wigɪ wɪniyo uréwapɪyarɪgɪ́áyo yarɪɲɪ́ imɪmɪ́ nɪwirɪ́ná awayiní miwɪ́ enɪ́á enagɪ́ nánɪ segɪ́yɪ́ wɪ obaxɪ́ áamáyo ouréwapɪyaneyɪniro mimónɪpa éfɪrɪxɪni.

² Ninenení pírániɲɪ́ oyaneyɪniɪ́ éwáyɪ́ nóreámioarane sipiní ikárɪnarɪɲwá aɪ́ áamá maɲɪ́pá tɪní nɪrɪrɪ́ná móreámioapa nerɪ́náyɪ́, Gorɪxoyá siɲwɪ́yo dánɪ́ rɪxa wé rónɪɲɪ́ imónɪɲorɪni. Pí pí́ fɪwɪ́ íeapá winɪmɪniɪ́ yarɪɲɪ́pɪ́ nánɪ ení ananí íá yamɪxɪnarɪɲorɪni.

³ Nene osɪ́ imaní ounɪɪ́ nerɪ́ná yarɪɲwáɪ nánɪ dɪɲɪ́ omoaneyɪ́. Ainɪxɪ́ onɪmiá́ bɪ xegɪ́ maɲɪ́yo sɪwɪ́ fɪkwɪ́rararɪɲwáɪpimɪ́ dánɪ́ gɪmɪní ge ounɪɪ́ kɪnimɪxáná maɲɪ́ni marɪ́áɪ, osɪ́ nonɪ ení áminɪ warɪɲɪrɪni.

⁴ Aɪ sipɪxɪ́ ení xwé imónɪɪ́ imɪɲɪ́ enɪ́ eánɪɲɪ́ nerɪ́ná nɪxemí urɪ yarɪɲagɪ́ aiwɪ́ omɪɲɪ́ mearɪɲo “Áminɪ ounɪni.” nɪwimónɪɪ́ pará onɪmiáɪ́ tɪní aɪ́ áminɪ méáná áminɪ warɪɲɪrɪni.

⁵ Negɪ́ maɲɪ́yɪ́ ení axɪ́pɪ́ imónɪni. Wará nɪrɪmɪní nánɪ onɪmiáɪ́pá́ enagɪ́ aɪ́ apimɪ́ dánɪ́ áamá “Seáyɪ́ e imónɪɲɪ́ apɪ́ epaxonɪrɪni.” nɪrɪro mɪxɪ́ meakɪ́nɪnarɪgɪ́árɪni.

Aɪ rɪ́á bɪ onɪmiáɪ́ mɪroárɪagɪ́ aiwɪ́ íkɪ́á xwé bɪ nɪpɪní rɪ́á nowárɪpaxɪrɪni.

⁶ Negɪ́ maɲɪ́yɪ́ rɪ́ánɪɲɪ́ wearɪɲɪ́yɪ́rɪni. Sipí́ bɪ onɪmiá́ marɪ́áɪ, ayá wɪ́ epaxɪ́yɪ́rɪni. Negɪ́

warárimí wí e enagi aiwí wará nírímíní xwíríá neaimixariñyíríní. Ríá negí mañíyo dání wearíñpí —Apí pípimí dání maríáí, sa ríá xwé Seteno wenfárimí dání míróníñpíríní. Apí amípí nene oníná dání néra yaríñwápi rímmeníñwíníñí neaeánariñíríní.

⁷ Ayí ripí searariñíní. Xámí nanwí xixegíní ayí ayí, sřraní, inřraní, agwfáraní, iniigíyo yaríñyírání, áamá iwí oimónírí yapemixáná ayí iwí imónagíríní. Agwí ení nene iwí oimónírí yapemixáná ananí iwí imónariñí enagi aí

⁸ áamá go nanwí sayí yapemixarígíápa xegí mañí ení oyapemixínímínírí nerfíná xixení e epaxí imóníní? “Gí mañí aníñí samíñí nítwírírí nńra úmígíní.” nıyairí aiwí wí e epaxí mimóníní. Mañíyí sipí nání nerfíná kikiíá bı yaríñmaní. Sidíñí áamá piyí omímí yaríñpí magwí íníní.

⁹ Mañípa tńnı negí Ámíná imóníñí ápo xwéomı yayí wirane áamá xfóníñí nımónírí ñweáfrixínírí neaimixíñene wínıyo ikayfı urirane yaríñwáríní.

¹⁰ Ayínánı mañí axípámı dánı yayí wirane ikayfı urirane yaríñwárínı. Gı nırıxımeáyıné, “Nene e neranéná ayı apánırínı.” rıseaimónarínı?

¹¹ “Iniigı sımıñı sirırıkı axıyımı dánı nanı wú mearı piyanı eaarıñı wú mearı epaxırínı.” rıseaimónarínı?

¹² Gı nırıxımeáyıné, “Íkíá pikı winamı dánı sogwı oripı wepaxırínı.” rıseaimónarínı? “Wainı uraxı wırímı dánı íkíá pikı sogwı

wepaxírini.” ríseaimónarini? “Iniigí siminí iwamá tíñí meaaríní wúmi dání ámi iniigí naní wepaxírini.” ríseaimónarini?

Ámá díní émf saímí Goríxo tíñími dánípi moarígáyí yarígápi nání uríní nánirini.

¹³ “Nioni díní émf saímí morí nínjá imónirí enáonirini.” yaiwinarígá gíyí gíyí nene “Ayí wigí yaiwinarígápi tíni xixeni iyí rimóninói?” wiaiwianíwá nání woxini woxini nemeríná awayini nimónimáná naní ero díní émf saímí nímómáná naní ero yarígápiimi dání api nene neaíwapíyíríxini.

¹⁴ E nerí aí segí xwioxíyo dání wíyo sipí díní ayá wí ríá tíñí wiaiwiro nionini seáyí e oimónimínirí imímí wirowerónáyí, díní xerwí e nímoróná seyíné nepa imónígápi rítí niníro mǎxí mǎmeakínípa éfíxini.

¹⁵ Ámá wigí wíníyo sipí e níwikáriróná “Díní émf saímí nímorane yarínwini.” yaiwinarígápi, ayí anínami nweanoyá díníyo dání níyaiwiro yarígámani. Díní ámá Goríxomi mǎxídarígáyo dání imónirí ámá Goríxo nání díní wí mímó wíwaníníyí nánini mónarígáyo dání imónirí enípirini. Obíyíyáyo dání ení imónirí enípirini.

¹⁶ Ayí rípi nání seararínini. Ámá wigí wíníyo sipí díní wiaiwiro nionini seáyí e oimónimínirí imímí wímíxíro yarígáyí enánáyí, ámá píraníní mǎnweá uyíní nero sipí xíxegíní néra warígá enagi nání seararínini.

¹⁷ E nerí aí ámá díní émf saímí anínami dánípi nímoro yarígápi aga xegí bí imónínagi nání ayí

rɪpɪ yarɪgɪárɪnɪ. Xámɪ sɪyɪkwɪ mínɪ ero wigɪ wɪnɪyɪ tɪnɪ xepɪxepá mɪrónɪ mepɪ tɪnɪro awayɪnɪ yapenɪŋɪ imónɪro wigɪ wɪnɪyɪ xwɪyɪá uráná píránɪŋɪ arɪá nɪwɪro dɪŋɪ yaikiro ro wɪnɪyo wá bɪ onɪmiápɪ mɪwianɪ xwapɪ ayá wɪ nɪwianɪróná íkɪá nanɪna sogwɪ obaxɪ wearɪŋɪyɪ yapɪ nimónɪro wɪnɪyo wiɪro wɪnɪyo sɪmɪ sɪmɪ e mumé nero nanɪ ero sipɪ ero mepa ero yarɪgɪárɪnɪ.

¹⁸ Ámá wigɪ wɪnɪyɪ tɪnɪ xepɪxepá mɪrónɪ mepɪ tɪnarɪgɪáyɪ e yarɪgɪápɪmɪ dánɪ ámá aiwá omɪŋɪ iwɪá néra warɪgɪápa nerónáyɪ, wé rónɪŋɪ yarɪgɪápɪ aiwá xwé pɪrɪpɪrɪ inarɪŋɪpɪnɪŋɪ imónɪnɪŋɪ.

4

“Seyɪné sipɪpɪ nerɪná Gorɪxomɪ sɪmɪ tɪnɪ wɪarɪgɪáyɪné imónɪŋɪ.” urɪŋɪ nánɪrɪnɪ.

¹ Segɪ mɪxɪ rɪnɪro mɪxɪ inɪro yarɪgɪápɪ mɪkɪ píyo dánɪ inarɪgɪárɪnɪ? “Apɪ meapaxonɪrɪnɪ.” nɪyaiwɪro ɪeapá seainarɪŋɪpɪ —Apɪ segɪ xwɪoxɪyo dánɪ seyɪné tɪnɪ mɪxɪnɪŋɪ inarɪgɪápɪrɪnɪ. ɪeapá seainarɪŋɪ mɪkɪ apɪmɪ dánɪ seyɪné segɪ wɪnɪyɪ tɪnɪ mɪxɪ rɪnɪro mɪxɪ inɪro yarɪgɪá menɪranɪ?

² Seyɪné amɪpɪ wɪ nánɪ “Omeámɪnɪ.” nɪseaimónɪrɪ aɪ meapaxɪ mimónɪpa nero nánɪ “Ámá opɪkímɪnɪ.” yaiwɪarɪgɪárɪnɪ. Amɪpɪ bɪ sɪŋwɪ ɪwɪ nɪwɪnɪrɪná mɪmeapaxɪ nimónɪro nánɪ mɪxɪ nɪmépero mɪxɪ rɪnarɪgɪárɪnɪ. Seyɪné “Pɪ nánɪ nene neaimónarɪŋɪpɪ mɪmeapa yarɪŋwárɪanɪ?” mɪyaiwɪpanɪ. Gorɪxomɪ rɪxɪŋɪ murɪpa nero nánɪ mɪmeaarɪgɪárɪnɪ.

³ E nerí aí segí seaimónarínípi nání Gorìxomí rìxíní nuríríná díní naní nìxírímáná mé segí ìeapá seainarínípi oyaneyíní rìxíní urarígá enagí nání Gorìxo wí aráá xìxeni nìseairí mìseaiaparíní.

⁴ Gorìxomí píráníní díní mìwìkwíropa neróná xídiro píní wiáíro nero nání íwíníní inarígáyíné, seyíné nijá rípi síní mimónípa reñoí, “Ámá Gorìxomí mìxídarígáyí t́níní nawíní nìkumìxíníro emearígáyí, ayí Gorìxoyá śmí t́níní inarígáyí wí imóníní. Ayínání gíyí gíyí ‘Ámá Gorìxomí mìxídarígáyí t́níní nìkumìxínímí oememíní.’ nìwimóníríná wiwaníníyí Gorìxo t́níní śmí t́níní inarígáyí imìxínaríní.” Seyíné nijá apí síní mimónípa reñoí?

⁵ Seyíné díní re ríyaiwiaríní, “Bìkwíyo re níríní eáníní rípi, ‘Gorìxo xegí kwíyí negí xwioxíyo sìxí neayínípímí píráníní susíníní memearíníriní.’ Bìkwíyo e níríní eánínípi surímá ríníní.” ríyaiwiaríní? Oweoí, Gorìxo xegí kwíyípi áamá x́o t́níní śmí t́níní inarígáyó wí wipaxí menagí nání raríní.

⁶ E nìsearíní aí Gorìxo ayá nìneawianíríná xwapí ayá wí neawianarínagí nání Bìkwíyo re níríní eáníní, “Wárixá imónarígáyó Gorìxo pírí rakírí áamá ‘Sìyìkwíníní imóníníwíní.’ yaiwinarígáyó wá wianíní yarínoríní.” eánínagí nání

⁷ Gorìxomí sìmanwíyóníní yeáyí wuríníro obo xórórí neainígíní xáíwí éí nìroro o t́níní mìxíníní iníro éfírìxíní. O t́níní mìxíníní inaríná éí nìseanímí unfáríní.

8 Seyíné Gorixo t́ámínì úríxìnì. E nerínáyí, x́o enì seyíné t́ámínì bínárìnì. Ámá íwí yarígáyíné, seyíné “Aríge nerì Gorixo t́ámínì umíniréìnì?” nìseaimóníríná síkí wéyo xénìjána okwírìnìmínìrì igfá eánarígápa axípi nero segí íwí yarígápi enì okwírìnìmínìrì igfá eánpoyì. Ámá díní bì biaú xírígáyíné, seyíné “Aríge nerì Gorixo t́ámínì umíniréìnì?” nìseaimóníríná saxí síkí mayí oínìrì yarìjwápa segí xwioxíyo enì díní sipípi t́nì nìxírìrì yarígápi apì enì sínì neaínìngínìrì saxí síkí mayí ínàrìjípánìjì imìxìnpoyì.

9 Segí íwí yarígápi nánì díní sipí nìseairì xwíríá nímónìro ñweápoyì. Rípíá seyíné rarígápi ṕnì nìwiárimáná segí íwí yarígápi nánì ámìxíá époyì. Díní nífá seainarìjìpì ṕnì nìwiáriro kípìjì yìnpoyì.

10 Gorìxoyá sìjwíyo dání sìyìkwípiayínénìjì imìxìnpoyì. Seyíné e éánáyí, o seamíeyoaníárìnì.

“Sérìxímeáyo xwíyíá numearìpanì.” urìjì nánìrìnì.

11 Gí nìrìxímeáyíné, seyíné xwíyíápai mìjwíràrìnìpa éfìxìnì. Ayí rìpì nánìrìnì. Ámá gíyí gíyí xexírímeáyo xwíyíápai nìjwíràrìrónàrànì, xwíyíá numearìrónàrànì, ayí ayonì murarìjò. Nwí ikaxí Jisaso rìjìpìmì enì xwíyíápai jwíràrìro xwíyíá “Ayí nìpìkwìnì mìrìnìnì.” umearìrónìjì yarìjò. Nwí ikaxí rìjìpìmì xwíyíá numearìrínáyí, nwí ikaxí rìjìpì t́nì xìxènì mé xwíyíá umeararígáyíné nímónìrì yarìjò.

12 Ámáyo ŋwí ikaxí urírí xwíyíá umearírí epaxo, ayí ná woní Goríxoríní. Ámáyo yeáyí uyimíxemearí xwíríá wikíxerí epaxo ná woní o eŋagí aí “Negí wíníyo xwíyíá umearípaxeneríní.” yaiwíarígíáyíné gíyínéríani?

“Míxí míxínípaní.” uríŋí náníríní.

13 Ámá Goríxo nání díní mímó re rarígíáyíné, “Agwírani, wíárínáraní, aŋí xwé apimí nání nurane xwiogwí wo e nínwearanéná kodíreakí nerane nígwí xwé meaníwáríní.” rarígíáyíné píraníŋí aríá nípoi.

14 E rarígíáyíné wíáríná seaímeaníápi nání nījíá nimónímáná rírariŋoi? Seyíné píníŋí imóníŋoi. Seyíné sínwíríá xenianwí yaríŋípíníŋí imóníŋoi. Bì onímiápi nínweámáná apaxí mé anípá imónarígíáyíneríní.

15 Ayínáni seyíné e mírípa nero Goríxo nání díní nímoro rípiní nírírónáyí, “Ámínáo xe nínwearo oépoyíní sínwí nínearínáyí, nene ámí sía wí tíní nínwearane rípi yaníwáríani? Rípi yaníwáríani?” nírírónáyí, ayí ananíríní.

16 E nísearírí aí wárixayíné nimónímáná e wí mírí míxí kínariŋoi. Míxí kínarígíá apíníŋí imóníŋí nípíní sípíríní.

17 Ayínáni rípi osearímíní, “Ámá nījíá re nimóníro aiwí, ‘Nioní naŋí imóníŋípi neríná ayí e epaxíríní.’ Nījíá e nimóníro aiwí apí e mepa yarígíá gíyí gíyí, ayí ríxa íwí nero nání xwíyíá meárínípaxípi yaríŋoi.” osearímíní.

5

Amípi wí mímúróngfáyo erírí winí nánirini.

¹ Agwí amípi wí mímúróngfáyíné erírí b́ seaimípi arfá nípoi. Íkíníj́ sípí seaipax́ seaímeanfáṕ nání njẃ earo “Yeyí” ríro époi.

² Aý rípi nání seararíní. Seǵ amípi ayá t́j́pi ríxa didíḿ inárí rapíraṕ ení ríxa kwínuníj́ nowárí ení.

³ Śj́ goŕ t́ń sirípá t́ń nígiý ḿkipax́ imóníj́gí aí seǵ awí eámeáḿ yarígápi ríxa nígiý kíní. Śá Goríxo áamá nýoní mí ómómíxíḿ enfáyimí nígiý kíní apí seǵ sípí níwiéra warígápi śj́ń piaumíḿ erí rfá íkfáyo nowárarínípa seǵ waráyo ení nowárí enífáriní. Śá yoparý́ t́j́ ríná amípi ayá t́j́pi t́ń nígẃ t́ń mímeáḿ yáraríj́gí aí

⁴ píraníj́ arfá nípoi. Nígẃ áamá omíní seaiiarígáý t́ń aiwá seamiiarígáý t́ń nígẃ omíní seaiáná “E seaiapanfáriní.” nuríro yof́ urígápi —Apí níwiróná b́ níwákwirow śń f́á x́rarígápiríní. Apí rfaiwá réníj́ rínaríní, “Áamá aý sípí e yarígáriní. Sípí e yarígáriní.” Rfaiwá éníj́ rínarínípi Goríxo —O anj́namí dáj́ śmíníj́ wínígáwayá Ámínáoríní. O ríxa arfá winí.

⁵ Amípi wí mímúróngfáyíné, seyíné xwíá t́yo níj́wearóná śŕ muń níj́wearo pí pí seǵ f́eapá seainarínípimí dáníní néra warígáriní. E neróná áamá odípi iwaní ení wimí nání oimóní aiwá xwé níwirow imíxarígápa śá Goríxo xwírfá seaikíxenfáyí anj́ń oneaímeaní sewanínýíné axípi e imíxínaríní.

⁶ Ámá wé róniṅf yarigfáyo seyíné xwiýfá nu-meáriro pikiariṅagfá aiwí wíniyí ení wí pírf searakianiro miyaríṅoí.

“Díṅf sixf nínirane Ámináo nání weníṅf nerí ṅweáwanigíní.” uríṅf nániríní.

⁷ Ayínání, gí níríxímeáyíné, Ámináo xegí díṅf t́níní óf neaimówinigínirí xfo weapíníe nání weníṅf nero ṅweáfiríní. Aiwá omíṅf yarigfáyí aiwá íwífá nurárimáná yarigfápi nání díṅf mópoyí. Iníá earí sogwí anírí neríná aiwá xwé imíxinífá nání weníṅf nerí níṅwearíná yóf nerí xegípi ófíníṅf oneaimonírí weníṅf nerí ṅweaarigfáriní.

⁸ Ámináo weapínfáyí aṅwí ayo eṅagi nání seyíné ení axípi xe óf oneaimówinigínirí díṅf sixf níníro weníṅf nero ṅweáfiríní.

⁹ Gí níríxímeáyíné, Ámináo xwiýfá míneameáripa éwinigínirí aníjúmí ikaxí mírínípa éfiríní. Ai eyeyírómf níneairíná xwiýfá neameáripaxí imóníṅo aṅíní b́imigínirí ríxa íwí e rónapiṅagi nání raríṅíní.

¹⁰ Gí níríxímeáyíné, wífá rókiamoagfáwa — Awa Ámináo xegí xwiýfá onurímeípoyínirí uowárenapáná níb́íro oyá xwiýfápi wuríyigfáwaríní. Awa ámá wí xeaníṅf wikáráná xwámámí níwiróná egfápi seyíné nání síṅwepígí seaigfá eṅagi nání axípi e nero xídípoyí.

¹¹ Ai Goríxomí díṅf wíkwíronṅwaéne díṅf re yaiwiaríṅwáríní, “Ámá eṅínaní xeaníṅf wikárágfá aí xwámámí wífáyí Goríxoyá díṅf t́níní yayí winípaxí imónigfáyíriní.” yaiwiaríṅwáríní.

Seyíné Jopo yagípi nání ríxa aríá níwiro omí xeaníjé níwiéra úfápimí xwámámé níwiéra núísáná enáná Ámínáo ámí nanjé wííáná wímeanjépi nání nene níjé e imóníjagwi nání re yaiwíjwíní, “Ámínáo ámá nání wá wianírí ayá urímíxírí neríná bí onímíápi ayíkwé míví ayá wí wiaríjoríní.” yaiwíjwíní.

*“Síjá romí dání ríraríjíní.” murípa éfíxíní.”
uríjé náníríní.*

¹² Gí níríxímeáyíné, amípi seararíjápí “Oxídípoi.” nínimónírí aiwí rípi anjípaxíríní. “Nepa níraríní.” oyaiwípoi ní níwíró ná anjínámí dáníraní, xwíárímí dáníraní, amípi wíyo dáníraní, aga murípa éfíxíní. Seyíné nioní e searíá apímí dání ráná Goríxo píré seamamonígíní á máyo “Nemííní.” níwíró ná apíní urífíxíní. “Nemíméíní.” níwíró ná apíní urífíxíní.

*Goríxomí aníjé míné ríxíjé urífíxínírí uríjé
náníríní.*

¹³ Segíyí go go ríníjé nímeafínáyí, Goríxo arírá oníní ríxíjé uríwínígíní. Segíyí go go díní nífá níwíníráyí, Goríxomí yayí numerí sonjé umearíwínígíní.

¹⁴ Segíyí go go símíxí níwerínáyí, Jisasoyá síyíkí imónígíáyíné seaipenweagíáwamí “Éíní.” urífíxíní. Awa níbíro Ámínáo yá díní tíní ámí wará oíníní ríxíjé wuríyíro raní bí tíní xwíá earo éfíxíní.

¹⁵ Awa ríxíjé níwíró ná díní níwíkwíro urarígíápímí dání Ámínáo ámí nanjé

wimixiníáriní. Simixo íwí bî enî enjô enjánáyí, yokwarímí wiiníáriní.

¹⁶ Ayínání, simixí píní seawiáriní Gorixo naní seaimixiri enífa nání segí íwí éfápi nání waropárf iníro Gorixomi xixe rixinjí wurimeiri inífrixiní. Rixinjé wé róninjé imónigfáyí wuriyarigfápi, ayí ananí áamáyo arírá wipaxí enagí nání rarínjíní.

¹⁷ Eníná wíá rókiamoagí Irajao enípi nání dínjé mópoyí. O áamá nenéninjé imóninjo aiwí iniá meapa oeniri Gorixomi rixinjé enjé tñní uráná oyá dínjé tñní xwíá tíyo iniá meapa nerí xwiogwí waú wo nípwemáná enjáná ámí emá wé wíúmí dánjé wo ení pweníniginí.

¹⁸ O iniá ámí oeniri Gorixomi rixinjé uráná iniá xwíá tíyo nearí aiwá yapíniginí.

“Séríxímeá wí xenjwíni yarínjagí nîwíníroná yumixinípoi.” urínjé náníriní.

¹⁹ Gí níríxímeáyíné, segíyí wo áamá xegí imóninjé wo Gorixoyá xwíyíá nepa imóninjépi píní nîwiárimí xenjwíni yarínjagí nîwíníriní ámí Gorixo tífáminí obíníriní nípemeámi nîbírínáyí,

²⁰ re mówíniginí, “Xexírímeá íwí arfíki yarigfáyí wigí íwí yarigfápi píní nîwiáriníro ámí Gorixomi dínjé owíkwírfpoyíníriní yumixarinjé go go, o ayí anínimixinaníro yarigfápimi dání erfíkiemeánípirí nání erí íwí xwapí éfápi rití inípirí nání erí yarínjoríní.” mówíniginí.

Xwiyáá Gorixoyá Sinípírini
The New Testament in the Ankave language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angave long Niugini

copyright © 1990 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Angave (Ankave)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files dated 31 Aug 2023

7a156761-2cde-5bbc-8428-650a73434051